

Merkinės policijos nuovados viršininkas Adolfas Daunoras

Arūnas Amšiejus

Merkinės nuovados policijos viršininkas A.Daunoras (dešinėje), 1931 m.

1903 m. rugsėjo 23 d. Rygos m. Latvijos respublikoje gimė būsimas Merkinės policijos nuovados viršininkas Adolfas Daunoras, s. Jono. 1920 m. rugpjūčio 11 d. A. Daunoras tautinių jausmų vedamas atvyko į Lietuvą iš Latvijos. Tarnavo savanoriu Lietuvos kariuomenėje. Užsitarnavo jaunesniojo puskarininkio laipsnį. Dalyvavo mūšiuose su lenkais. 1922 m. liepos 1 d. priimtas į policijos tarnybą – paskirtas Seinų apskr. neutralios zonos(juostos) nuovados viršininko padėjėju.

1922 m. spalio 7 d. A. Daunoras kartu su Seinų bei Vilkaviškio aps. milicininkais neutralioje juostoje esančiame Guronų k. (tuo metu Seinų aps. Leipalingio vlsč.) nelygiame mūšyje kovėsi prieš maždaug 80 lenkų banditų, vadovaujamų Varviškės „komendanto“ Chmūros. A. Daunoras žiauriose kautynėse buvo sužeistas. Jis neteko kelių kovos draugų (J. Janulevičiaus, A. Likumavičiaus bei V. Maknevičiaus), sužeistas taip pat buvo milicininkas J. Latoža. Lenkai kaimą apiplėšė, nuniokojo mokyklą, nužudė bei sužeidė keletą vietinių civilių gyventojų.

Nuo 1922 m. lapkričio 30 d. A. Daunoras paskirtas vadovauti Seinų apskr. nuovadai. Panaikinus neutraliąją juostą, šis policijos valdininkas tarnybinių odisejų tęsė Kretingos apskr. A. Daunoras baigė Aukštesniosios policijos mokyklos III laidą. 1926 m. kovo mėn. paskirtas Šakių apskr. Lukšių policijos nuovados viršininko padėjėju. 1928 m. rugpjūčio mėn. perkeltas į tas pačias pareigas Alytaus apskr.

Nuo 1929 m. rugsėjo 15 d. Vidaus reikalų ministro įsakymu A. Daunoras paskirtas vadovauti IV Merkinės viešosios policijos nuovadai (buvo įsikūrusi Bakšio g-vėje). Čia jis pakeitė policijos nuovados viršininką Bonifacą Naujoką. A. Daunoras Merkinės vls. šalia administracinės linijos su Lenkijos užimtu Lietuvos kraštu vykdė nusikaltimų aiškinimą bei prevenciją, patruliuodavo švenčių, renginių bei turgadienių metu, vykdė mokesčių išieškojimą. Kartu su pasienio policijos Alytaus baro II-ojo bei III-čiojo rajono pasieniečiais kovojo prieš kontrabandinių prekių gabenimą, kartu su Kriminaline policija tyrė plečkaitininkų, kt. lenkiškųjų gaivalų bei pogrindinių komunistinių kuopelių veiklą.

1932 m. liepos 1 d. A. Daunoras paskirtas vadovauti Alytaus m. I eilės nuovadai (iki 1934 m. balandžio 1 d.). Vėliau tarnavo policijoje Zarasų, Seinų, Telšių bei Utenos apskr. 1935 m. Vidaus reikalų ministro „parėdymu“ už sumanumą išaiškinant ir sulaikant Šventežerio nuovados viršininko Antano Gritėno (g.1894 m.) žudiką, A. Daunorui paskirta solidi 200 lt. premija. Už Lietuvos laisvės kovas jis apdovanotas Lietuvos kariuomenės kūrėjo savanorio medaliu (liudijimo Nr. 724, išduotas 1928 m.) bei Laisvės medaliu.

A. Daunoras savo gyvenimą pašventė Lietuvai, jos laisvei, Dzūkijos žmonių saugumui bei jų turto apsaugai. 1935 m. savaitinis leidinys „Suvalkietis“ apie jį rašė: „p. Daunora pasižymėjo taktiškumu ir sugyvenimu su visuomene, todėl, be priešvalstybinių gaivalų ir kitokių parazitų, buvo visų gerbiamas ir mylimas“.

Po Lietuvos okupacijos A. Daunoras sovietų atleistas iš tarnybos, gyveno Kaune. 1941 m. birželio 14 d. suimtas, išvežtas į Sevurallagą (Sverdlovsko srityje). 1942 m. birželio 17 d. Ypatingojo pasitarimo nuteistas mirties bausme. Liepos 6 d. išvežtas į kalėjimą Sverdlovske. Liepos 17 d. A. Daunoras „kaip liaudies priešas bei buržuazinės santvarkos kūrėjas“ sušaudytas Sverdlovsko kalėjime (Rusijoje).

Matau: gyva, gaji, drąsi mano Tėvynė –

Ji žengia išdidžiai laimėjimo keliu,

Juk neveltui Giedraičiuos nuoširdžiai ją gynėm

Krauju išpuošę daug laukų žalių...

Todėl šypsodamas gyvenimą palieku:

Ateikite jauni į mielą buities puotą-

Juo man širdy mažiau belieka vieko,

Juo jums daugiau jo bus Tėvynei atiduoti.

Petras Babickas „Savanorio testamentas“

Literatūra:

Anušauskas A. Lietuvos slaptosios tarnybos. Vilnius, 1993, p. 128-141.

Autorių kolektyvas. Merkinė. Vilnius, 1970, p. 96-109.

Apdovanotas nuovados viršininkas Daunoras. *Policija*. 1935 m. birželio 1 d. Nr. 11, p. 208.

Biržiška M. Vilniaus golgota. Vilnius, 1992, p. 193.

Dešimt metų policijos tarnyboje. *Policija*. 1933 m. rugpjūčio 15 d. Nr. 16, p. 265-266.

Jaunimo draugas. 1936 m. balandžio mėn. Nr. 4, p. 160.

Lietuvos gyventojų genocidas. Vilnius, 1999, p. 230.

Lučinskas G. Varviškės respublika. Alytus, 2013, p. 41.

Lučinskas G. Žuvę už Lietuvą. Laisvės kovos Dainavos krašte 1918-1923 metais. Alytus, 2010, p. 257.

Neilgai džiaugėmės energingu viršininku. *Suvalkietis*. 1935 m. sausio 13 d. Nr. 2, p. 4.

Policijos valdininkų pasikeitimai. *Policija*. 1929 m. spalio 15 d. Nr. 19, p. 368.

Policijos valdininkų pasikeitimas. *Policija*. 1930 m. gegužės 15 d. Nr. 10, p. 200.

Policijos valdininkų pasikeitimai. *Policija*. 1932 m. rugpjūčio 1 d. Nr. 15, p. 264.

Policijos valdininkų pasikeitimai. *Policija*. 1931 m. kovo 15 d. Nr. 6, p. 122.

Policijos valdininkų pasikeitimai. *Policija*. 1934 m. gegužės 1 d. Nr. 9, p. 148.

Policijos valdininkų pasikeitimai. *Policija*. 1934 m. rugpjūčio 1-15 d. Nr. 15-16, p. 255.

Policijos valdininkų pakeitimai. *Policija*. 1937 m. spalio 15 d. Nr. 20, p. 408.

Paroda, skirta 1942-1943 m. Sverdlovsko lageryje sušaudytiems LR piliečiams. Už Laisvę (*XXI amžiaus priedas*). 2014 m. kovo 7 d. Nr. 2.

Suimtas nuovados v-ko užmušėjas. *Suvalkietis*. 1935 m. gegužės 19 d. Nr. 20, p. 1.

Trimitas. 1938 m. vasario 3 d. Nr. 5, p. 98.

Žiauriai nužudytas nuovados viršininkas. *Policija*. 1934 m. gruodžio 15 d. Nr. 24, p. 418.

Žmogžudžiams aukščiausios bausmės. *Suvalkietis*. 1934 m. gruodžio 31 d. Nr. 52, p. 4.